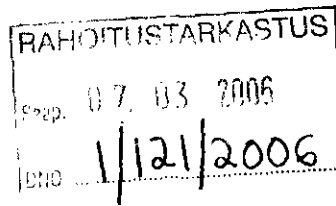

Rahoitustarkastus
Markkina- ja valvontaosasto
PL 159
00101 HELSINKI

Dno 2006/70/0658
3.3.2006

Lausuntopyyntönne 1/121/2006, 1.2.2006

**RAHOITUSPALVELUJEN TARJOAMISESSA NOUDATETTAVAT MENETTELYTAVAT –
STANDARDILUONNOS 2.1**

Lähetitte Kuluttajavirastolle/kuluttaja-asiamiehelle lausuntopyynnön otsikkoasiassa. Lausumme kunnioittavasti seuraavaa.

Luonnoksen kohdassa 5.1 kerrotaan valvonnan säädöstaustasta. Alakohdassa (5) kerrotaan mm. kuluttajansuojalain ja sen sisältämästä tiedonantovelvollisuudesta. Vaikka kuluttajansuojalain säännökset onkin kirjoitettu tiedonantovelvollisuuden muotoon, ne sisältävät silti myös elinkeinonharjoittajan velvollisuuden määrättyyn selonottoon.

Tätä ilmentää lain 2 luvun 1 §, jossa kielletään sopimaton tai hyvän tavan vastainen markkinointi ja jossa todetaan, että markkinointi, joka ei sisällä kuluttajan taloudellisen turvallisuuden kannalta tarpeellisia tietoja on aina pidettävä sopimattomana. Täyttääkseen tämän lakiin kirjoitetun tiedonantovelvollisuuden vaatimuksen ja antaakseen mainitut tarpeelliset tiedot on elinkeinonharjoittajan selvitettävä mikä on se kuluttajan taloudellisen turvallisuuden vaatima tieto mikä hänelle on annettava. Mitä vaativammasta sopimuksesta on kyse, sitä laajempi tämä selonottovelvollisuus on. Nimenomaan rahoituslalla käytetään tällaisia kuluttajan kannalta vaativia sopimuksia, mikä korostaa elinkeinonharjoittajan selvitysvelvollisuutta näitä hyödykkeitä tarjotessaan.

Tämän osalta luonnoksen kohta 5.2, jossa kerrotaan hyvästä tavasta rahoituspalvelun tarjoamisessa sisältää samoja edellytyksiä, joita noudattaen elinkeinonharjoittajan tulisi toimia myös kuluttajansuojalakia silmällä pitäen. Listatut edellytykset ovat siis sellaisia, jotka tulisivat noudatettavaksi myös kuluttajansuojalain nojalla. Siksi Kuluttajavirasto toivoo, että kuluttajansuojalain osalta tuodaan tiedonantovelvollisuuden lisäksi esille myös elinkeinonharjoittajan tietty selonottovelvollisuus tarjotessaan rahoituspalveluja kuluttajille.

Kohdassa 6.1.1 (3) kerrotaan, että kuluttaja-asiakkaille on annettava myös kuluttajansuojalain edellyttämät tiedot. Koska todellisen vuosikoron ilmoittamisvelvollisuus on ehkä selkein tällainen kuluttajansuoja-

laista seuraava edellytys, sen voisi mainita esimerkkinä lauseen jatkoksi esimerkiksi tapan: "...edellyttämät tiedot, esimerkiksi todellinen vuosikorko".

Kohdassa 6.2 suositellaan lähtökohtaisesti vain erityisvakuuksien käyttämistä. Kuluttajavirastolla ei ole tietoa siitä missä laajuudessa yleisvakuuksia ylipäättään käytetään kuluttajasuhteissa, mutta yleisvakuuksien käyttäminen kuluttajasuhteissa on erityisen epätoivottavaa, ja siksi suosituksena voisi harkita näistä luopumista kokonaan. Toisena vaihtoehtona voisi olla takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetun lain 5 §:n pakottavan pantinantajan vastuun rajauksen esille tuominen.

6.3.1 (13) kohdassa todetaan, että mahdolliset tilinkäyttöä koskevat nostorajoitukset tulisi kertoa asiakkaalle. Kuluttaja-asiamies on pitänyt periaatteellisesti tärkeänä lähtökohtana, että pankin ollessa velallinen rahan nostamisen omalta tililtä tulisi olla maksutonta. Erilaisia rajoituksia asettamalla pankit eivät aina ole noudattaneet tätä periaatetta. Eräs pankki on asettanut maksujenvälityspalvelun sisältävään säästötiliksi kutsumaansa tiliin maksuttomien tilitapahtumien lukumääräisen rajoituksen (2 kpl) kuukautta kohden. Tilitapahtumiin luetaan myös käteisnostot tililtä. Maksuttomien tilitapahtumien jälkeiset käteisnostotkin ovat maksullisia. Koska tili on tarkoitettu myös jatkuvaan maksuliikenteeseen eli myös muuhun käyttöön kuin pelkkään säästämiseen, on tällainen rajoitus ongelmallinen kuluttajien kannalta eikä se täytä kuluttaja-asiamiehen periaatetta maksuttomista nostoista.

Kuluttaja-asiamies pitää ymmärrettävänä, että pankit tarjoavat erilaisia tilityyppejä asiakkaiden erilaisia tarkoituksia varten ja esimerkiksi tietyn määrän ylittävät tili/veloitustapahtumat voidaan asettaa maksullisiksi. Kuitenkin tällaisessa peruspankkipalveluun käytettäviltä maksuliiketeiltä tapahtuvia käteisnostoja ei tulisi lukea näihin rajallisesti maksuttomiin toimintoihin, vaan ne tulisi pitää kokonaan maksuttomina. Kuluttaja-asiamies ei siis esitä, että peruspankkipalvelut tulisi asettaa kokonaan maksuttomiksi, vaan että maksuttomuuden tulisi koskea tällaisia omia nostoja tällaiselta yleiskäyttöön tarkoitettulta tililtä.

Tämän johdosta Kuluttajavirasto toivoo, että standardissa esitettäisiin tämän linjauksen mukainen suositus omien nostojen maksuttomuudesta tällaisten yleiskäyttöön tarkoitettujen tilien käytössä. Tämä ei todennäköisesti johtaisi käteisnostojen määrän suureen kasvamiseen maksamisyhteiskunnan koko ajan kehittyessä entistä enemmän kohti sähköistä maksamista, mutta se turvaisi käteisen käyttöön tottuneille kohtuullisen toimintaympäristön pankkipalvelujen käytössä.

Kohdassa 6.3.2 kerrotaan asiakkaan oikeudesta peruspankkipalveluihin. Alakohta (17) ensimmäisessä lauseessa mainittu "vain" sana asiakkaan tilinkäyttövälineistä ei Kuluttajaviraston mukaan ole tarpeen, sillä jatkossa on mainittu tarkemmin mihin välineisiin asiakkaalla on oikeus.

Lisäksi Kuluttajavirasto kiinnittää huomiota siihen, että pankilla ei luonnoksessa katsota olevan velvollisuutta myöntää asiakkaalle pankkikorttia.

Hallituksen esityksessä luottolaitoslain muuttamisesta (HE 33/2002) kerrotaan lain 50 a §:ään säädetyistä oikeudesta peruspankkipalveluihin seuraavasti:

”Peruspankkipalveluilla tarkoitettaisiin pykälässä talletuspankin yleisölle tavanomaisin ehdoin tarjoamaa, maksujenvälitykseen käytettävää talletustiliä ja sen käyttämiseen tarvittavia välineitä, kuten automaattikorttia, pankkikorttia ja verkkopankkitunnisteita.”

Nyt standardiluonnoksessa mainittu on-line –maksukortti ei välttämättä vielä turvaa kansalaisten asemaa yllä mainitussa hallituksen esityksessä esitetyllä tavalla. Kaikissa toimipaikoissa, kuten esimerkiksi takseissa ei tällaisen kortin käyttö ainakaan vielä ole mahdollista. Myöskään mahdollisuus kortin automaattikäyttöön ei automaattiverkoston harvuuden takia takaa kansalaisille riittävän turvattua asemaa maksupalvelujen käyttäjänä.

Mainittu lainmuutos perustui siihen, että asianmukaisten maksupalvelujen turvaaminen katsottiin ns. välttämättömyyspalveluksi, johon kaikilla kansalaisilla on oikeus. Tätä silmällä pitäen Kuluttajavirasto pitää kohtuullisena edellyttää pankkeja joko kehittämään riittävän laajassa käytössä oleva on-line –tekniikkaan perustuva maksujärjestelmä tai taata kansalaisille perinteisemmän pankkikortin saaminen. Koska on-line –järjestelmä ei vielä ole tällaisella riittävän korkealla tasolla, Kuluttajavirasto pitää tarpeellisena kansalaisen oikeutta perinteiseen pankkikorttiin. Tämän takia standardissa tulisi lähteä siitä lähtökohdasta, että kansalaisella on oikeus pankkikorttiin.

Tosin SEPA-hankkeen myötä kansalliset pankkikortit tullevat lähivuosien aikana poistumaan kokonaan tarjonnasta. Koska standardissa kuitenkin lähdetään tämänhetkisestä tilanteesta eikä ennakoita tulevia muutoksia, on hallituksen esityksessä esitetty linja perusteltu.

Kohdassa 6.3.4 edellytetään korostettavaksi asiakkaan vastuuta tilinkäyttövälineen säilyttämisestä. Tämä on Kuluttajaviraston mielestä paikallaan, mutta tasapainoisen asetelman vuoksi olisi syytä mainita myös tilinkäyttövälineen myöntäjän vastuusta, esimerkiksi riittävän tehokkaasta järjestelmästä maksukortin kuolettamista varten katoamisen jälkeen sekä riittävän ohjeistuksen antamisesta myyjäosapuolille kortin käyttämistilanteissa.

6.3.5. (28) kohdassa voisi tekstijärjestystä muuttaa muotoon ”Jos maksu maksajan virheestä johtuen ohjautuu...”.

7.2.1 (12) kohdan mukaisesti palkkiojärjestelmiin Kuluttajavirasto on suhtautunut kielteisesti. Esimerkiksi Rahoituspalvelusopimukset – standardiluonnoksestanne antamassamme lausunnossamme on kirjoitettu seuraavasti: ”Palkkionpalautusjärjestelyksi kutsuttu menettelytapa, jossa omaisuudenhoitaja voi saada kolmannen tahon kanssa tehdyn sopimuksen nojalla tältä palkkioita asiakkaan lukuun hankituista tai luovutetuista arvopapereista, vaikuttaa jo lähtökohdiltaan niin arveluttavalta, ettei sitä tulisi lainkaan sallia. Omaisuudenhoitajan

lojaliteetin tulee suuntautua ehdottomasti vain päämiehensä etujen ajamiseen. Jos kolmansien tahojen sallitaan palkitsevan omaisuudenhoitajia palkiohoukuttein, tämä ei voi olla vaikuttamatta siihen, millaisiin ratkaisuihin omaisuudenhoitaja päätyy asiakkaansa varojen suuntaamisessa. Sehän on koko palkitsemisen tarkoitus. Järjestelyyn tulee suhtautua tiukan kielteisesti.”

Kuluttajavirasto on edelleen asiasta samaa mieltä, ja näemme tällaisten palkiojärjestelmien olevan ristiriidassa myös standardiluonnoksen kohdan 7.3. (45) periaatteiden kanssa.

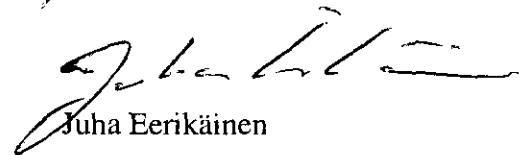
Muilta osin Kuluttajavirasto pitää standardiluonnosta asianmukaisena ja kannatettavana.

Johtaja

Anja Peltonen

Lakimies

Juha Eerikäinen